

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

SNEDINGE

SLAGELSE KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

20.11.2014
Maria Wedel Søe
2014-7.82.07/330-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Slagelse Kommune
Ørslevvej 230, 4230 Skælskør
Snedinge
1918. Udv.1964
*Kostalden og laden med de to
smallere sidebygninger (1663) samt
den lange østlænge (antagelig 1567
og ca. 1660).*

BYGNINGSBESKRIVELSE

Snedinge, der er en trelænget avlsgård, ligger øst for Skælskør ikke langt fra Herregården Holsteinborg, og er omgivet af marker og mindre skovarealer. Langs med Ørslevvej ligger en stor lade, der udgør den nordlige længe i det trelængede anlæg, som indrammer en stor gårdsplads. Østlængens nordgavl er delvist sammenbygget med laden, mens den vestlige længe ligger frit.

Laden er en grundmuret bygning i én etage med en tilbygget smallere sidebygning i forlængelse af hver gavl. Hele bygningen står i blank, rød mur over en kampestenssokkel, og både laden og sidebygningerne afsluttes af kamtakkede gavle og en muret hovedgesims med kvartstafprofil. Bygningen har et sort metaltag. I ladens gårdside ses midt for en bred, tofløjet revleport, der rejser sig op i tagfladen, og i den vestlige gavl er en bred revleport under et fladbuget stik. Der er i øvrigt enfløjede revledøre og revleluger under buede stik. Vinduerne udgøres af enten ældre, torammede vinduer med småtopsprossede ruder eller af ældre, rundbuede støbejernsvinduer. Alle døre, luger og vinduer er rødmaledede. I murværket ses rækker af murankre, der i den vestlige gavl er udført som årstallet 1663, mens en vindfane bærer årstallet 1934.

Inde i laden ses en nyere konstruktion med stålspær, der bærer det store tag. Gulvet er støbt i beton, og murene er delvist kalkede.

Østlængen er en grundmuret bygning i én etage på en sokkel af syldesten og en række tilhuggede granitsten. Gårdsiden er rødkalket, mens den øvrige del står i blank, rød mur. Bygningen afsluttes af kamtakkede gavle, muret gesims og taget er belagt med bølgeplader. I gårdsidens tagflade ses to kviste med revleluger samt rækker af mindre tagvinduer. I tagryggen er lave skorstenspiber samt mindre udluftningshætter. Bygningens åbninger udgøres af rødmaledede revleporte, -luger og -døre, der sidder under flad- eller rundbuede

Mødet mellem den lange østlænges nordgavl og ladens østgavl.

stik. Der er ældre, rødmalede vinduer, som enten er torammede vinduer med småtopsprossede ruder eller rundbuede støbejernsvinduer. I murværket ses rækker af murankre, og den østlige langside støttes af to murpiller. Der er tillige både åbne og tilmurede smigfalsede murhulslugger i begge langsider.

I det indre er der ved begge gavle indrettet boliger, mens den midterste del af længen indeholder kornloft og vognport. I denne del ses en ældre trækonstruktion med stolper, dragere, kopbånd og bjælker samt ældre tagværk, trapper, bræddedæk, bindingsværks-skillevægge og et hejseværk. Boligerne er i forbindelse med fredningsgennemgangen ikke besigtiget og derfor ikke nærmere beskrevet.

Vestlængen er en grundmuret bygning i én etage med to korte udløberlænger på den vestlige langside. Murene, der er rødkalkede, er sat på en sokkel af syldsten og afsluttes af kamtakke gavle og en muret gesims. Bygningen har et malet metaltag, og i gårdsidens tagflade ses fire kviste med revleluger. I tagryggen er lave skorstenspiber med store nedslagshætter samt mindre udluftningshætter. Bygningens åbninger udgøres af rødmalede revleluger og -døre samt støbejernsvinduer, der alle er under fladbuede stik.

I det indre er bevaret et ældre staldinventar, køreramper og grebninger, gulvene er i beton eller ældre teglsten, og der er kalkede mure og bræddeloft med synligt bjælkelag.

— BYGNINGSHISTORIE

Avlsgårdens tre bevarede længer var oprindeligt tilknyttet en hovedbygning mod syd, der ikke længere eksisterer. Snedinge har siden 1707 hørt under Holsteinborg.

Østlængen, blev opført i 1567 som hestestald, kornmagasin og vognport.

Vestlængen blev opført i 1640 og er den tidligere kostald. De to sidebygninger mod vest er opført senere. Bygningen har i mange år rummet "Museet for Landbokultur og Erhverv".

Den nordlige lade blev opført i 1663 som agerumslade med en højremskonstruktion. Af vindfanen må det formodes, at der i 1934 skete en istandsættelse af laden. I 1999 blev den indre tømmerkonstruktion erstattet af stålspær og den brede port midt for blev opført. I ladens vestlige, lave gavlbygning har der været mejeri.

Alle længer har oprindeligt haft stråtækte tage.

Østlængen.

Vestlængen.

KILDER

Vestsjællands gennemgangen, Planstyrelsen 1991 ved konsulent Hanne Raabymagle.

Agerumsladen på Snedinge Hovedgård, Arkitekt Arp & Nielsen, Januar 1999.

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi knytter sig til bygningernes beliggenhed i det åbne landskab i tæt forbindelse med Holsteinborg, således at deres lange historiske tilhørsforhold fornemmes.

Hertil kommer værdien af det samlede anlæg omkring gårdspladsen, hvis delvist bevarede pigstensbelægning og et ældre drikkekrug til heste på en kampestenssokkel, understøtter atmosfæren for det mange hundrede år gamle anlæg.

Det åbne landskab omkring Snedinge.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi relaterer sig til det samlede anlæg, der er et unikt eksempel på en velbevaret avlsgård fra renæssancen. Værdien knytter sig særligt til murværket og de tidstypiske kamtakke gavle og rundbuede stik samt til østlængens ældste murværk, der har smigfalsede murhulslugger og talrige spor efter tidligere åbninger.

Alle tre længer har en enkel fremtræden, der tydeligt sætter dem i en landbrugsmæssig sammenhæng, hvilket især skyldes facadernes enkelhed og åbningernes placering, der er mere funktionelt end æstetisk betingede. Hertil kommer den enkle materialeanvendelse, herunder især anvendelsen af revleporte, -døre og -luger samt støbejernsvinduer. De store ubrudte tagflader er tillige en indikator for, at tagrummene var tænkt til opbevaring, hvilket underbygges af de små kviste med revleluger, hvorfra tagrummene kunne lastes. I modsætning til dette påviser de ældre, småtopsprossede vinduer i østlængen, at der gennem tiden også har været tjenesteboliger.

Som i det ydre er det tillige gældende for det indre, at materialeholdningen er enkel og herved kan længernes praktiske brug aflæses. Dette gælder især det bevarede staldinventar, køreramperne, grebningerne, de ældre teglstensgulve, bræddelofterne med synligt bjælkelag samt de enkle ligeløbstrapper og hejseværket i østlængen.

Støbejernsvindue i laden.

Hertil kommer, at den oprindelige arbejdsgang stadig kan aflæses i ladens bredde og ved porten i vestgavlen. Oprindeligt var der en højremskonstruktion, som netop har gjort det muligt at bygge så bred en lade i 1600-tallet. Bredden gav mulighed for at lette arbejdsgangen, da læssede vogne dermed kunne køre direkte ind i bygningen på langs. Østlængen har tillige en bevaret tømmerkonstruktion, der er karakteristisk for 1600-tallet. Dette ses i den norlige del, hvor der er tagstol midt i bygningen og i enkelte fag en konge, der fortsætter til kip samt, i at tømmeret her er traditionelt samlet med synlige træagler. På de tværgående bindingsværksvægge er spor efter tidligere langsgående skillevægge.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi for Snedinge relaterer sig i det ydre til de tre velproportionerede længers enkle og ens materialeholdning. De markante kamtaktede gavle og de store stejle tagflader sørger for at afslutte længernes form elegant og samtidig binde dem sammen, så de fremtræder som en helhed. Bygningernes arkitektoniske kvalitet skyldes de overordnede horisontale linjer, der dannes af proportioneringen, de tilhuggede kampestensokler og gesimserne.

Hertil kommer den enkle symmetri, der præger vestlængens gårdside, hvor fire brede portfag taktfast er placeret i den lange facade. Muren omkring portene er trukket let frem og selve portene sidder i dybe muråbninger, hvilket skaber et virkningsfuldt relief.

Den arkitektoniske værdi knytter sig endvidere til murværkets opførelse i håndstrøgne sten, hvis forskellige brænding og lertype giver murene et farvespil samt en levende og varm stofflighed.

Eksempel på gesims med formsten.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I det ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til de velproportionerede bygningsvolumener. Hertil kommer murenes fremtræden i blank, rød mur med alle murværksdetaljer og spor efter tidligere åbninger samt de delvist ubrudte tagflader med kviste, der har luger. Endvidere knytter de bærende fredningsværdier sig til de ældre bygningsdele og -detaljer, herunder torammede vinduer, støbejernsvinduer, revledøre, -porte, -luger samt alle sokler, gesimser og murankre. Endeligt gælder det den traditionelle materialeholdning.

I bygningernes indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de delvist bevarede grundplaner med relativt store rum, den delvist bevarede langsgående skillevæg i østlængen samt de øvrige

tværskillevægge. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning med bevarede overflader og bygningsdetaljer, herunder støbte gulve, teglstensgulve, kalkede bindingsværksvægge, bræddedæk og synligt bjælkelag samt øvrige tømmerkonstruktioner. Endvidere kommer de ældre trapper og hejseværk i østlængen samt staldinventar, køreramper og grebninger i vestlængen.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.